

Michaël Van Droogenbroeck
Ewald Pironet

INVESTEREN
HOE SPRING JE VERSTANDIG OM MET JE GELD
IN DE EERSTE
HELFT VAN JE
LEVEN

Hoe je de fundamenten legt voor
een (bijna) zorgeloos financieel leven
en een (flink) spaarpotje

Lannoo

WWW.LANNOO.COM

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

Omslagontwerp Studio Lannoo (Mieke Verloigne)

Omslagfoto's Hervé Debaene

Vormgeving Thijs Kestens & Steven Theunis, Armée de Verre

Redactie Jan Lodewyckx

© Ewald Pironet, Michaël Van Droogenbroeck

en Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2021

Vierde, geactualiseerde druk, 2022

D/2022/45/443 – ISBN 978 94 014 8585 2 – NUR 740/794

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voorwoord	11
-----------------	----

HOOFDSTUK 1

Investeren in de eerste helft van je leven: voor alles een eerste keer

---

1.1	Voor alles een eerste keer... ook voor geld?	17
1.2	Wat ken jij van geldzaken?	18
1.3	Wat gebeurt er financieel tussen je 15de en 51ste levensjaar? .	25
1.4	Maakt geld gelukkig?	29
1.5	Hebben rijke landen gelukkige inwoners?	31
1.6	Betekent rijker ook gelukkiger?	34
1.7	Zijn we gelukkiger dan onze ouders?	35
1.8	Zijn we gelukkiger als we meer verdienen dan onze burens? ..	37
1.9	Hoe gelukkig zijn de Belgen?	38
1.10	En nu opnieuw: maakt geld gelukkig?	41
1.11	Wil je goed slapen?	41

HOOFDSTUK 2

Eerste keer sparen

2.1	Pamperrekening, babyrekening of jongerenspaarrekening? .	49
2.2	Wat zijn de troeven van het spaarboekje?	51
2.3	Wat brengt een spaarboekje op?	53
2.4	Wat doet inflatie met je spaargeld?	56
2.5	Meer rendement dan op een spaarboekje?	60
2.6	Pamperbeursrekening in plaats van pamperspaarrekening? .	63
2.7	Tijd voor een eerste eigen zichtrekening?	65
2.8	Wat met de zichtrekening als je op eigen benen staat?	67

HOOFDSTUK 3

Eerste keer een eigen budget

3.1	Waarom is studentenarbeid zo populair?	72
3.2	Hoe werkt dat, studentenwerk?	76
3.3	Hoeveel verdien ik als student?	80
3.4	Moet ik belastingen betalen?	82

HOOFDSTUK 4

Eerste keer loon (en opslag en soms ontslag)

4.1	Wat mag je verwachten van je eerste loon?	87
4.2	Wat is de waarde van je diploma?	91
4.3	Hoe onderhandel je over loon?	100
4.4	Wat met extralegale voordelen?	103
4.5	Wat is het verband tussen loon en anciënniteit?	106
4.6	Wat als je ontslag krijgt of neemt?	109
4.7	Wat is de rol van uitzendarbeid?	115
4.8	Je eigen baas worden?	118
4.9	En wat met een basisloon?	124

HOOFDSTUK 5

Eerste keer belastingen betalen

5.1	Hoe moet je je belastingaangifte invullen?	130
5.2	Hoe worden de belastingen berekend?	133
5.3	Hoe zit het met belastingverminderingen?	135
5.4	Hoeveel belastingen moet je uiteindelijk betalen?	141
5.5	Zijn er nog andere belastingen?	142
5.6	Wat? Ook nog lokale belastingen?	147
5.7	Oh! En ook nog sociale bijdragen?	152
5.8	En waar gaat al dat belastinggeld naartoe?	155

HOOFDSTUK 6

Eerste keer huren, kopen of bouwen (en lenen)

6.1	Hoeveel levert hotel mama op?	161
6.2	Wat doen we: huren, kopen of bouwen?	167
6.3	Wat is de correcte prijs?	171
6.4	Is een eigen woning interessanter dan huren?	174
6.5	Welke kosten komen er nog bij als ik een grond of huis koop?	178
6.6	Hoe betaal je een eigen woning?	180
6.7	Waarom moet je bij een lening ook een schuldsaldoverzekerings nemen?	182
6.8	Hoeveel kun je lenen?	185
6.9	Waar leen je het voordeligst?	187
6.10	En hoe betaal je een renovatie?	191
6.11	En als we nu eens gingen samenwonen?	195

HOOFDSTUK 7

Eerste keer samenwonen en trouwen (en scheiden)

7.1	Eerste keer samenwonen?	199
7.2	Wat verandert wettelijk samenwonen?	201
7.3	Is trouwen de kers op de taart?	202
7.4	Is de mooiste dag ook de duurste dag?	205
7.5	Wat als het verkeerd loopt?	209
7.6	Kan scheiden ook zonder financieel lijden?	213
7.7	Moet je alimentatie betalen?	215
7.8	Betalen singles altijd meer?	217

HOOFDSTUK 8

Eerste kind (en tweede, derde...)

8.1	Wat kost een bevalling en wat stelt het startbedrag voor? . . .	223
8.2	Wat zit er in het groeipakket en de schoolbonus?	226
8.3	Welke extra toeslagen bestaan er?	227
8.4	Waarom zijn kinderen goed voor je belastingen?	229
8.5	Hoeveel kost studeren?	231
8.6	Wat als ik de studies van mijn kind niet kan betalen?	236
8.7	Geef je zakgeld aan je kind?	239
8.8	Kost een kind echt een huis?	242

HOOFDSTUK 9

Eerste keer denken aan later

9.1	Wat stelt het wettelijk pensioen voor?	250
9.2	Wat is een aanvullend pensioen?	256
9.3	Hoe interessant is pensioensparen?	260
9.4	Zijn er nog andere pensioenpijlers?	266

HOOFDSTUK 10

Eerste keer geld uitgeven

10.1	Toch geen jaarbegroting en huishoudboekje zeker?	271
10.2	Hoe pijnlijk is in het rood gaan?	277
10.3	Is lenen tegen nul procent echt gratis?	281
10.4	Wat is het gevaar van periodieke uitgaven en abonnementen?	283
10.5	Waarom geven we ons geld uit?	287
10.6	Wat kost een huisdier?	294

10.7	Intermezzo: wat is de index?	296
10.8	Hoe bespaar je veel geld tijdens het winkelen?	298
10.9	Wat? Bestaan er dieven?	302

HOOFDSTUK 11

Eerste keer verzekeren

11.1	Waarom moet je je verzekeren?	308
11.2	Dekt een autoverzekering altijd je schade?	312
11.3	Is een woonverzekering meer dan alleen maar een brandverzekering?	316
11.4	Ook een familiale verzekering als je geen kinderen hebt? ..	321
11.5	Moet er een reisverzekering mee in de koffer?	323
11.6	Geeft een rechtsbijstandsverzekering recht op recht?	325
11.7	Is mijn babysit huispersoneel (en moet ik die verzekeren)? .	327
11.8	Verzacht een hospitalisatieverzekering de financiële pijn van ziek zijn?	330
11.9	Zijn er ook overbodige verzekeringen?	333
11.10	Zie je door de bomen nog het verzekeringsbos?	336

HOOFDSTUK 12

Eerste keer beleggen en investeren

12.1	Hoezo, gewoon het spaarboekje?	340
12.2	Zijn aandelen interessant?	342
12.3	Wat met obligaties?	345
12.4	Zijn beleggingsfondsen iets voor luieriken?	348
12.5	Zijn trackers nog beter voor luieriken?	350
12.6	Valt er iets te winnen met het win-winaandeel?	351
12.7	Gok je met een levensverzekering op je eigen einde?	354
12.8	Je geld in nog meer bakstenen stoppen?	357
12.9	Is het al goud wat blinkt?	361
12.10	Zijn digitale munten het nieuwe goud?	363
12.11	Wat als je de eerste keer beseft dat de tweede helft van je leven nadert?	365

Nawoord	371
---------------	-----

Figuren	381
---------------	-----

Trefwoorden	385
-------------------	-----

Dankwoord & bibliografie	393
--------------------------------	-----

Voorwoord

- » Papa, is assistent bij een begrafenisondernemer interessant als studentenjob?
- » Papa, wat doe ik het best met mijn spaargeld?
- » Papa, als ze tijdens het sollicitatiegesprek vragen hoeveel ik wil verdienen, wat zeg ik dan?
- » Papa, wil je me helpen met het invullen van mijn belastingbrief, alsjeblieft?
- » Papa, ik heb hier het huurcontract, wil je dat eens lezen?
- » Papa, hoeveel geld zou ik kunnen lenen om een huis te kopen?
- » Papa, ik moet naar de bank om te praten over een hypotheeklening, kom je mee?
- » Papa, nu krijg ik nog een aanslagbiljet voor onroerende voorheffing, wat is dat?
- » Papa, het fitnesscentrum stelt voor dat ik een abonnement neem, zou ik dat doen?
- » Papa, als jij op reis gaat, sluit je dan een reisverzekering af?
- » Papa, moet ik aan pensioensparen doen?

Deze en vele andere vragen over geldzaken krijg je als ouder weleens. Zeker als je, zoals wij, dag in dag uit als journalist met financieel-economische onderwerpen in de weer bent. En het zijn lang niet alleen je eigen kinderen die zulke vragen opwerpen. Ook neefjes en nichtjes, broers en zussen, tantes en nonkels, burens, vrienden en collega's, kortom, iedereen die je pad kruist, gooit je af en toe zo'n vraag voor de voeten. Zeg, is het echt zo interessant om van energieleverancier te veranderen? Breng jij je werkelijke onkosten in bij de belastingen of kies je voor het forfait? Weet jij wat er met mijn aanvullend-pensioenverzekering gebeurt als ik ontslag neem?

Het is normaal dat iedereen zich zulke vragen stelt en het is ook zeer gezond, want of we dat nu graag hebben of niet: geld is belangrijk. Maar een eerste wezenlijke les na jarenlang rondzwerven in de financieel-economische wereld is deze: zorg ervoor dat geld en geldzorgen je leven niet overheersen. Er zijn nog veel andere zaken in het leven. Besef ook dat je over sommige zaken geen controle hebt. Je hebt geen controle over de conjunctuur, de stijging van de prijzen, de evolutie van de beurs, de

ontwikkeling van de vastgoedprijzen enzovoort. Maar je hebt wel min of meer controle over waar je gaat werken, met wie je gaat samenwonen, welke bank je kiest, welke verzekeringen je afsluit, of je schulden aangaat, waar je je geld aan uitgeeft enzovoort.

De vragen van onze kinderen zijn goede vragen. Alle jongeren stellen zich zulke vragen, ook wij toen we nog jong waren. En om eerlijk te zijn: vandaag ook nog. De antwoorden erop zijn niet altijd eenvoudig, soms zit het ook verdomd ingewikkeld in elkaar. Het doorgronden van de finesses van een hypotheeklening bijvoorbeeld is geen wandeling in het park. En heel veel mensen, om niet te zeggen iedereen, moet ooit zo'n hypotheeklening afsluiten als ze hun droom van een eigen stek willen waarmaken. Vaak op jonge leeftijd, zonder veel kennis van (geld-) zaken. Het is een van de belangrijkste financiële beslissingen in je leven. Het engagement dat je dan aangaat, zal je lang, meestal 20 of zelfs 25 jaar, achtervolgen. Dan kun je maar beter zo goed mogelijk geïnformeerd zijn en flink nadenken voor je de knoop doorhakt.

Een ander voorbeeld is het invullen van de belastingaangifte. Niemand ontsnapt eraan, maar het wordt almaar ingewikkelder om dat correct te doen. Het aantal in te vullen rubrieken groeit jaarlijks aan. De handleiding wordt dikker en dikker. Meer en meer mensen laten het karwei over aan een boekhouder of vertrouwen erop dat het voorstel van de fiscus wel juist zal zijn. Deze jaarlijks terugkerende klus is voor de meesten een kwelling, zeker voor jongeren, die het allemaal voor de eerste keer moeten doen. Of voor de tweede, derde of vierde keer. Het went nooit.

De antwoorden op vragen over eenvoudige geldzaken zijn dus soms erg ingewikkeld, maar altijd heel delicaat. Want je moet nooit iemand anders rekening maken, en als het over geldzaken gaat, mag je dat letterlijk nemen. Er zijn mensen die veel geld verdienen, of een mooi startbedrag kregen van hun ouders, of al erfden – of alle drie deze zaken samen. Anderen moeten beginnen van nul en alles zelf, cent per cent, opbouwen. En dan gaan mensen ook nog heel verschillend om met geld. Sommigen hebben geen kaas gegeten van geldzaken, anderen volgen geboeid de beurscapriolen op de voet. De een ligt 's nachts wakker als de rekening in het rood dreigt te gaan, de ander vindt het juist goed om een berekend risico te nemen, zelfs als dat betekent dat er even wat schulden zijn. De een lijkt op een krekkel en laat het geld graag rollen, de ander heeft meer

weg van een mier en denkt aan later. Dat kan allemaal en, waarin je jezelf ook herkent, daar is helemaal niets mis mee.

Het gevolg is wel dat we zelfs op zeer eenvoudige vragen zoals 'moet ik een abonnement bij de fitness nemen' geen algemeen geldend antwoord kunnen geven. Toch hebben we dit boek geschreven, omdat alle mensen in de eerste helft van hun leven cruciale beslissingen moeten nemen, met financiële gevolgen die veel belangrijker zijn dan bij het aangaan van een fitnessabonnement. Zo zullen ze bijvoorbeeld voor het eerst gaan werken en een loon ontvangen. Een eerste auto kopen. Voor de eerste keer een woning huren. En later misschien een woning kopen. Gaan samenwonen en erover denken om een gezin te stichten. Enzovoort.

Iedereen die zich in de eerste levenshelft bevindt, moet cruciale beslissingen nemen: je gaat voor het eerst werken. Je huurt of koopt voor de eerste keer een woning. Je gaat samenwonen en denkt erover na om een gezin te stichten...

Die eerste helft van je leven mag je trouwens ruim nemen, van 15 tot 51 jaar en zelfs ouder. Want ook dan moet je nog altijd belangrijke knopen doorhakken. Verander je van werk? Wil je verhuizen? Meer kinderen? Scheiden? Een nieuwe auto kopen? En zul je dan bijvoorbeeld ingaan op het voorstel van je garagehouder om die aan te schaffen met een lening die hij je aanbiedt tegen nul procent? Doen of niet doen?

Deze en veel andere vragen komen in dit boek aan bod, maar je zult geen pasklare tips vinden die je op het lijf zijn geschreven. Dat kan ook niet. Er bestaan geen *one size fits all*-oplossingen in geldzaken. We willen je wel een overzicht geven van alle belangrijke financiële kwesties waar je vroeg of laat mee te maken krijgt. We willen je daarover aan het denken zetten en helpen overwegen welke beslissing in jouw specifieke geval de beste is. Want, hoe je het ook draait of keert: uiteindelijk ben jij zelf verantwoordelijk voor die beslissingen, het gaat over jouw geld, jij zult er ook de gevolgen van dragen. Dan kun je maar beter zo goed mogelijk geïnformeerd zijn.

Zou dit alles dan geen algemene basiskennis moeten zijn? Ja, natuurlijk, iedereen zou moeten weten hoe een hypothecair krediet in

elkaar zit, hoe je het best je belastingbrief invult, wat de adders in het gras zijn van een lening tegen nul procent en de consequenties van een fitnessabonnement. Maar jammer genoeg is dat niet zo. De financiële kennis in ons land laat nog altijd te wensen over. Bovendien worden die zaken zoals gezegd almaar complexer. Die twee factoren samen zijn rampzalig om gezonde, weloverwogen oordelen te vellen over geldzaken.

Eigenlijk hebben we in dit boek alles neergeschreven wat we zelf over geld hadden willen weten toen we nog jong waren. Want dan leg je de basis voor een zorgeloze financiële toekomst en bouw je stilletjes een spaarpot(je) op, dat je daarna verder kunt uitbouwen. Hoe je dat kunt doen, behandelen we in ons andere boek, *Investeren in de tweede helft van je leven*. Daarin leggen we uit hoe je die gespaarde centen op jouw maat kunt beleggen en investeren. En in *Investeren in de derde helft van je leven* gaan we dieper in op wat er met je geld en vermogen gebeurt nadat je met pensioen bent gegaan.

Vanzelfsprekend staan de drie boeken op zichzelf en kunnen ze apart worden gelezen, maar zoals het Oude en het Nieuwe Testament vormen ze samen een soort bijbel, over hoe je verstandig en bewust moet handelen in geldzaken. Als we niet zo bescheiden waren, zouden we schrijven dat we met deze boeken de geschiedenis willen ingaan als de auteurs die met hun drieluik 'het volk leerden omgaan met geld'. Maar we zijn al blij als we niet alleen onze kinderen, maar ook jou even kunnen laten stilstaan bij geldkwesties en je erover kunnen laten nadenken, zodat je in eer en geweten de juiste beslissing kunt nemen.

Veel leesplezier!

Michaël Van Droogenbroeck en Ewald Pironet

ps 1: Een van ons beiden deed een studentenjob als assistent bij een begrafenisondernemer. Of het interessant was, vertellen we verderop in het boek.

ps 2: We hebben ook een playlist samengesteld met liedjes die niet alleen gaan over de onderwerpen die in onze drie boeken aan bod komen, maar die we ook en vooral mooi vinden. Je vindt ze op Spotify, met als titel *Investeren in je leven*. Veel luisterplezier!

HOOFDSTUK 1

Voor alles een eerste keer

Waarin de lezer wordt verteld waarover dit boek gaat. En het gaat over geldzaken, of wat had je gedacht? Het gaat over geldzaken tijdens een cruciale fase van je leven: tijdens de eerste helft, als je de eerste stappen zet in een wereld waarin geld een belangrijke rol speelt. Stappen die tegelijkertijd heel veel van je financiële toekomst zullen bepalen. En we vragen ons ook af of geld wel gelukkig maakt, want waarom maken we er ons anders zo moe over?

GOED BEGONNEN IS HALF GEWONNEN

Een goed begin is het halve werk. Deze gedachte werd in het Nederlands voor het eerst in de 17de eeuw opgetekend door de Zeeuwse advocaat en schrijver Johan de Brune de Oude in zijn *Banket-werk van goede gedachten*: 't Beghin is 't halve-werck.

GOED BEGONNEN IS ZO GOED ALS HELEMAAL GEWONNEN

Een goed begin is bijna het hele werk. Deze gedachte werd voor het eerst in 2021 opgetekend door Michaël Van Droogenbroeck en Ewald Pironet. *Wie van in het begin verstandig omspringt met geldzaken, doet daar zijn hele leven voordeel mee.*

1.1 Voor alles een eerste keer... ook voor geld?

Mocht het nodig zijn, dan eerst en vooral deze verduidelijking: nee, geld is niet alles in het leven. Dat staat zelfs los van de vraag of geld überhaupt gelukkig maakt, een vraag die we verderop in dit hoofdstuk proberen te beantwoorden. Uiteraard zijn er heel wat immateriële dingen die van een heel andere orde zijn: gezondheid, vriendschap, liefde. Maar dat neemt niet weg dat geld ook een belangrijke rol speelt. Dat is net waar ons boek over gaat: op welke manier geld in die eerste helft van je leven een rol speelt, en vooral hoe je daar op een verstandige manier mee kunt omgaan.

Naar het exacte moment waarop een kind voor de eerste keer bewust met geld in aanraking komt, is het gissen. Maar de kans is groot dat het op een verjaardag of feest moet zijn, als oma of opa, mammië of pappie of andere familieleden het klassieke envelopje geven met daarin een briefje. Vroeger ging dat stevast in de al even klassieke spaarpot, vandaag wordt dat allicht binnen de kortste keren door mama of papa met de smartphone op de rekening van het kind overgeschreven. Die rekening wordt enkele jaren later misschien door zoon- of dochterlief zelf aangevuld, als die een vakantiejob heeft of aan weekendwerk doet. Na nog enkele jaren wordt diezelfde rekening misschien voor de eerste keer aangesproken, om spullen te kopen als je kind op kot gaat of voor het eerst een reis maakt zonder mama en papa. Weer later wordt die rekening maandelijks aangevuld door de werkgever.

Maar ook aan de uitgavenkant komen er dan heel wat kosten bij: een eigen huis of appartement bijvoorbeeld. Ook de fiscus verwacht misschien nog een deel, na de jaarlijkse aangifte. Je hebt nog de gewone, dagelijkse uitgaven voor energie en water, voeding, kleding, cultuur enzovoort. En met wat over is, wil je misschien beleggen, goud kopen of het toch gewoon houden bij dat klassieke spaarboekje.

In elke stap van het leven speelt geld een rol, en die levensloop is ook de rode draad door dit boek. We beginnen bij de geboorte, doorlopen alle fasen, en stoppen bij de veertiger of vijftiger die klaar is om – ook op het vlak van geld – het tweede deel van zijn of haar leven aan te vatten. En ook ons tweede boek ter hand te nemen, waarover later nog wat meer.

1.2 Wat ken jij van geldzaken?

Laten we beginnen met een korte quiz, altijd leuk. Hieronder volgen negen meerkeuzevragen over diverse financiële onderwerpen. Ze komen uit een vragenlijst die werd opgesteld door Wikifin, een overheidsinitiatief dat iedereen in ons land wil helpen met betrouwbaar en onafhankelijk advies over geldzaken. De quiz is bedoeld voor studenten van de derde graad secundair onderwijs, die dus in principe zeventien of achttien jaar zijn. Duid het juiste antwoord aan, of neem pen en papier en noteer het. Aan het einde van dit hoofdstuk, op bladzijde 43, vind je de juiste antwoorden met een woordje uitleg. Hier gaan we:

- 1 Je leent 300 euro aan een vriend en je zult één jaar later 300 euro terugkrijgen. De inflatie bedraagt dat jaar 2 procent, dus de index stijgt met 2 procent. Je zult...
  - a. Meer kunnen kopen met die 300 euro dan vandaag.
  - b. Hetzelfde kunnen kopen.
  - c. Minder kunnen kopen met die 300 euro.
  - d. Ik weet het niet.

- 2 Je stort op 1 januari 100 euro op een spaarrekening die 2 procent intrest opbrengt. Je stort een volledig jaar niets meer bij en haalt niets meer van je rekening. Hoeveel zal er na één jaar op je rekening staan?
  - a. Minder dan 102 euro.
  - b. 102 euro.
  - c. Meer dan 102 euro.
  - d. Ik weet het niet.

- 3 Je laat je spaarrekening uit vraag 2 (jaarlijkse intrest 2 procent) gedurende vijf jaar onaangeroerd, dus je doet geen nieuwe stortingen of je haalt niets af. Hoeveel zal er na vijf jaar op je spaarrekening staan?
  - a. Minder dan 110 euro.
  - b. 110 euro.
  - c. Meer dan 110 euro.
  - d. Ik weet het niet.

- 4 De waarde van je beleggingen stijgt met 200 procent.
Is de waarde dan...
- Verdubbeld.
  - Verdrievoudigd.
  - Maal 200 gegaan.
  - Ik weet het niet.
- 5 Wat is een obligatie?
- Een deel van een lening die door een onderneming of door een overheid wordt uitgegeven.
  - Een deel van het kapitaal van een onderneming.
  - Een deel van een beleggingsfonds.
  - Ik weet het niet.
- 6 Bij welk van de volgende hypothecaire kredieten met een hoge vaste rentevoet zul je op het einde van de lening het meest intresten hebben betaald?
- Een lening op tien jaar met een maandsom van 500 euro.
  - Een lening op vijftien jaar met een maandsom van 400 euro.
  - Een lening op twintig jaar met een maandsom van 300 euro.
  - Ik weet het niet.
- 7 Wat is een dividend?
- Het bedrag waarmee de koers van een aandeel is gestegen in één jaar tijd.
  - De winst van een onderneming.
  - Het gedeelte van de winst van een onderneming dat aan de aandeelhouders wordt uitbetaald.
  - Ik weet het niet.

- 8 Mark heeft 50.000 euro gespaard en laat die twintig jaar lang onder de matras liggen. In die twintig jaar bedraagt de inflatie gemiddeld 2,5 procent per jaar. Hoeveel zal Mark met die 50.000 euro over twintig jaar kunnen kopen in euro's van vandaag?
- Ongeveer 40 procent minder dan nu.
  - Evenveel.
  - Ongeveer 40 procent meer dan nu.
  - Ik weet het niet.
- 9 De bank waarschuwt je met een e-mail dat jouw paswoord en code voor de onlinezichtrekening te gemakkelijk zijn en dus niet fraudeveilig. Wat doe je?
- Je gaat na of de e-mail een virus bevat.
  - Je vult het onlineantwoordformulier van de bank volledig in, want je wilt jouw paswoorden 100 procent veilig maken.
  - Je gaat niet in op de e-mail.
  - Ik weet het niet.

Klaar. Is het een beetje gelukt? Kijk aan het eind van het hoofdstuk na of je antwoorden juist zijn. Als het resultaat wat zou tegenvallen, is dat niet erg. Na het lezen van dit boek zal het ongetwijfeld veel beter gaan. In elk geval is het van groot belang dat je voldoende van geldzaken weet en in de praktijk kunt toepassen om volwaardig en succesvol aan de samenleving te kunnen deelnemen. Anders gezegd: je moet voldoende financieel geletterd zijn. Dan gaat het niet alleen over financiële kennis, maar ook over financieel gedrag en financiële attitude.

Financiële kennis betekent dat je weet wat rente en inflatie zijn, het begrip 'samengestelde intrest' kunt uitleggen, de risico's van een spaarrekening en aandelen kunt vergelijken enzovoort.

Financieel gedrag gaat over hoe je omgaat met geld: denk je lang na voor je iets aankoopt? Betaal je je rekeningen op tijd? Controleer je geregeld je bankrekeningen? Ga je lenen om het einde van de maand te halen? Ben je een actieve spaarder? Maak je een budget op? Plan je je geldzaken op lange termijn? Vergelijk je hoeveel iets kost en opbrengt? Enzovoort.

Financiële attitude is ook belangrijk: hoe sta je tegenover geld? Leef je van dag tot dag? Geeft het meer voldoening om het geld te laten rollen dan om het te sparen voor later?

Hoe staat het met die financiële geletterdheid in ons land? De PISA-studie, een grootschalig internationaal vergelijkend onderzoek, geeft ons een goed beeld van de financiële kennis en de financiële vaardigheden van een vijftienjarige. De recentste cijfers dateren van 2015, omdat Vlaanderen in 2018 niet langer deelnam aan het PISA-onderzoek naar financiële geletterdheid. Uit de cijfers van 2015 blijkt dat Vlaamse jongeren gemiddeld genomen niet slecht scoren voor financiële geletterdheid, ze moeten alleen Chinese leeftijdsgenoten laten voorgaan.

Maar dat gemiddelde cijfer verbergt een verontrustende werkelijkheid: als het over financiële geletterdheid gaat, bestaat er een zeer groot verschil tussen de best en de slechtst scorende jongeren. Zo'n 15 procent van de jongeren haalde het basisniveau niet en dat aantal was gestegen in vergelijking met eerdere onderzoeken. De financiële geletterdheid hangt sterk samen met de sociaal-economische status en de immigratieachtergrond. Leerlingen uit het beroepsonderwijs of die thuis de onderwijstaal niet spreken, blijken het moeilijk te hebben om financiële documenten te begrijpen, met als gevolg een lagere score voor financiële geletterdheid.

Als het gaat over het aanleren van financiële geletterdheid, spelen de school, de media en de vrienden een belangrijke rol, maar de grootste verantwoordelijkheid lijkt toch te liggen bij de ouders: zij zijn de voornaamste bron van financiële opvoeding voor hun kinderen. Het is daarom heel belangrijk dat ouders met hun kinderen praten over geldzaken. Over hun aankoopgedrag. Over financiële producten zoals een spaarrekening, bankkaart of lening. Over het beheren van geld. Enzovoort. Behalve praten is ook het goede voorbeeld geven natuurlijk uiterst belangrijk. De uitdrukking 'woorden wekken en voorbeelden strekken' gaat zeker op voor financiële opvoeding.

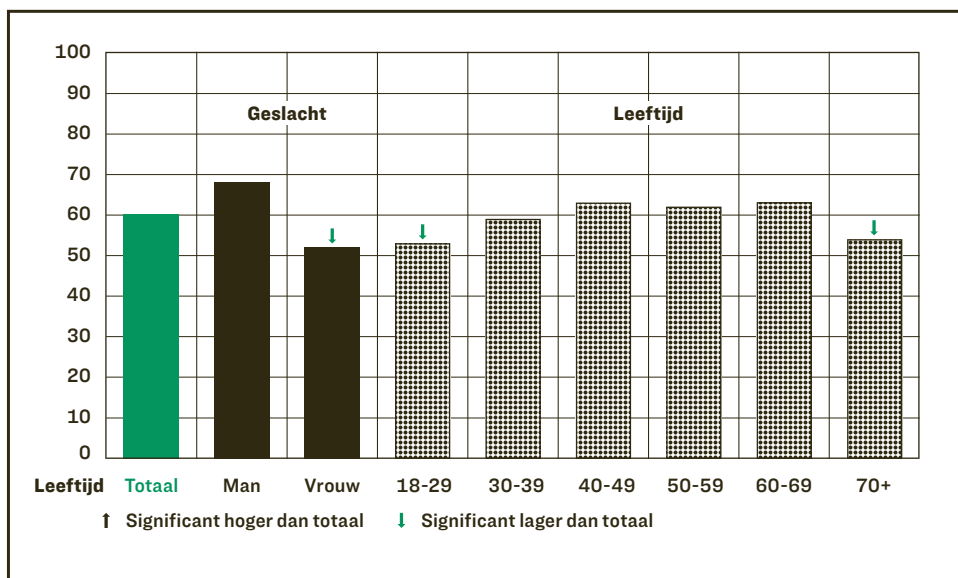
En hoe brengt onze volwassen bevolking het er dan van af? Er zijn verscheidene studies die de financiële geletterdheid van de volwassenen bestuderen, en dan scoren we in België en zeker in Vlaanderen vrij goed. Maar ook hier zijn er uitzonderingen: laaggeschoolde alleenstaande

werklozen, mensen met een laag inkomen en personen die weinig financiële producten hebben, schieten tekort qua financiële geletterdheid. Opvallend is dat vrouwen minder financieel geletterd zijn dan mannen, iets wat trouwens internationaal het geval is, zowel in ontwikkelde als in ontwikkelingslanden. In de belangrijkste ontwikkelde landen neemt de financiële geletterdheid toe met de leeftijd, en dat tot rond de middelbare leeftijd.

Andere interessante gegevens komen uit een enquête die Wikifin hield onder de Belgen ouder dan achttien jaar over hun kennis van geldzaken. Wat blijkt? De peiling bevestigt dat vrouwen minder kennis hebben van geldzaken dan mannen: 68 procent van de mannen had minstens vijf van de zeven vragen juist, tegenover 52 procent van de vrouwen. Er werd ook een opdeling gemaakt volgens leeftijd, en dan zijn het vooral de dertigminners en zeventigplussers die opvallen: zij hebben duidelijk minder financiële kennis dan de andere leeftijdsgroepen. Bij de 30- tot 39-jarigen en de 40- tot 49-jarigen ligt die kennis duidelijk hoger (zie figuur 1).

Figuur 1 Financiële kennis van de Belgen volgens geslacht en leeftijd

Bron: Wikifin

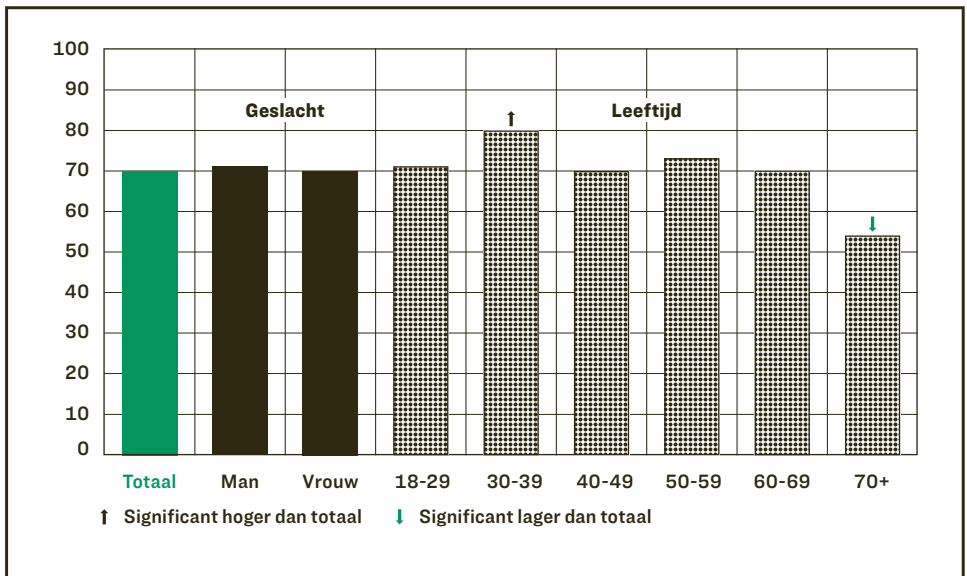
De financiële kennis bij Belgen tussen 18 en 29 jaar ligt duidelijk lager dan bij de andere leeftijdsgroepen. De 40- tot 49-jarigen zijn goed op de hoogte van geldzaken.

Zowat de helft van de Belgen gaat goed om met zijn financiën. Dat komt vooral omdat Belgen veel sparen, meer dan in andere rijke landen.

Behalve kennis van geldzaken is ook je financieel gedrag belangrijk om op een verstandige manier je centen te beheren. De peiling van Wikifin bekeek ook dat: daaruit blijkt dat een op de twee Belgen goed omgaat met zijn financiën. Dat komt vooral omdat de Belg veel spaart, meer dan in andere rijke landen: 75 procent onder ons legt wat centen opzij, terwijl het gemiddelde van de rijke OESO-industrielanden op 60 procent ligt. We plannen ook meer: 62 procent van de Belgen bekijkt zijn geldzaken op lange termijn, het gemiddelde van de rijke industrielanden is 49 procent. En 24 procent van de Belgen gaat ook te rade bij een onafhankelijke bron voor hij een financieel product aankoopt, elders is dat gemiddeld slechts 11 procent.

Als het gaat over gedrag, zien we geen verschil tussen mannen en vrouwen, maar als we naar de leeftijden kijken, valt er wel iets op: dertigers gedragen zich duidelijk beter dan het gemiddelde (en zeventigplussers duidelijk slechter) (zie figuur 2).

Figuur 2 Financieel gedrag van de Belgen volgens geslacht en leeftijd
Bron: Wikifin

De dertigers springen duidelijk beter om met hun geld dan de andere leeftijdsgroepen.